СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 274. Джерзі Сіті, Н. Дж., пятниця, 25-го листопаду 1938. No. 274. Jersey City, N. J., Friday, November 25, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807. Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

РУЗВЕЛТ КАРАЄ ЗА БРАК КООПЕРАЦІЇ

ВОРМ СПРІНҐС (Джорджія). — Президент Рузвелт сказав ґазетярам, що стейт Джорджія більше не дістане федеральних грошей на ріжні державні підприємства в ціли поборювання безробіття. Як причину цього президент подав це, що місцева стейтова леґіслятура вперто відмовляється ухвалювати такі закони, які провадили край до кооперації з рештою стейтів, та федеральним урядом. Стейт Джорджія в останніх сенаторських виборах вибрав сенатора Джорджа, хоч президент Рузвелт противився тому й одобрював кандидатуру іншого чоловіка.

НЕ МОЖНА ЗНИЖАТИ ПЛАТНІ ДО 25 ЦЕНТІВ НА ГОДИНУ.

ВАШИНҐТОН. — Адміністратор годин праці і заробітної платні, Елмер Ендрус, заявив ґазетярам, що його департамент потягне до відповідальности всіх тих власників фабрик і ріжних заведень, які використовують ухвалений закон про години праці і заробітну платню в той спосіб, що замісць піднести робітникам платню, знижують її до 25 центів. Як відомо, цей закон передбачає найнижчу платню 25 центів на годину, з тим, що вищі платні остануть ті самі, а навіть ступнево також будуть підноситися.

ПЛЯНУЮТЬ БАГАТО ДОМІВ В НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК. — Комісар парків, Роберт Мозес, вніс плян перед радою Ню Йорку, на основі якого започаткованоб в Ню Йорку й околиці на широку скалю будову мешкальних домів. На ту ціль витраченоб $245,000,000. Плян цей тревав би три роки.

ОБІРВАЛАСЬ ГОРА І ВБИЛА 150 ОСІБ.

КАСТРІС (Британійські Західні Індії). — На острові Санта Лючія, що належить до Британійських Західних Індій, на Карибійськім морі, від вульканічного потрясення розвалилась височезна гора і знищила дві малі оселі, що положені були у її підніжжу. Наперед роздався страшний гук зпід землі, а опісля почали скочуватися з гори величезні кусні землі, які, роздроблюючись котились в долину. Згинуло 150 осіб.

ЗРІСТ РОБІТ У ТЯЖКОМУ ПРОМИСЛІ.

ВАШИНҐТОН. — Секретарка праці пані Перкінс заявила, що в останнім місяці тяжкий промисл приняв на роботу нових 248,000 робітників. Впродовж чотирьох місяців цей промисл абсорбував нових 900,000 робітників.

КРИТИКУЮТЬ „ТІ ВІ ЕЙ".

ВАШИНҐТОН. — На засіданні американського департаменту торговлі представник електричної компанії Едізона, Келоґ, критикував мірила „Тенесі Велей Оторити", державного підприємства виробу електричної енерґії. Він казав, що те державне підприємство, коли укладає ціни за електрику, не бере під увагу вкладового капіталу, яке воно дістало від держави, а також не бере під увагу податків, які приватні підприємства мусять платити.

МАЄТОК ПОКІЙНОГО РОКЕФЕЛЕРА.

НЮ ЙОРК. — За оцінкою державних контрольорів старий Джан Рокефелер, що помер минулого року, лишив по собі поверх 26 мільйонів долярів. Решту він роздав передтим поміж своїх спадкоємців. Колись він мав майна близько два біліони долярів. Тепер з того, що він оставив уряд забере 16 мільйонів, а десять дістануть спадкоємці.

ДОБАЧУЄ НЕБЕЗПЕКУ В МЕКСИКО.

ВАШИНҐТОН. — В часі засідання департаменту торговлі бувший губернатор Канзасу, Аллен, сказав, що коли хтось не спинить роботи теперішнього мексиканського уряду, який безкарно конфіскує майно американців, то вкоротці те саме зроблять інші краї в полудневій Америці. А в тих краях Злучені Держави Америки мають вложених шість біліонів долярів. Аллен також говорив, що Мексико котиться до большевизації.

30 ҐУБЕРНАТОРІВ ГОВОРЯТЬ ЗА ВИСТАВУ.

НЮ ЙОРК. — На виставовій площі побудовано павільон для виставової Ради. В заложенню угольного каменя прислали свої побажання 30 ґубернаторів ріжних стейтів. В побажаннях вони говорять, що справа вистави, це не лиш справа нюйорського стейту, але цілих Злучених Держав.

ОБОРОНЯЄ ҐЕН. ФРАНКА.

НЮ ЙОРК. — На прилюдній дискусії голова відділу соціольогічних наук каледжу Мавнт Сейнт Мері, д-р Торнінґ, сказав, що він був в націоналістичній частині Еспанії, студіював устрій ґен. Франка і на основі того твердить, що цей устрій не є фашистівський, а поступовий і він застерігає багато прав для робітників. Торнінґ таврував червоних, які спалили багато церков.

ПОДАЮТЬ ПЛЯН „ПОДІЛУ ПРИХОДІВ".

Комісія, зложена з сенаторів, розглядала плян, поданий кількома великими американськими бизнесменами про „поділ доходів" серед власників компаній і працюючих у тих компаніях. Цей плян мав би бути ліком на успокоєння нинішніх соціяльних розрухів та основою нового суспільно-економічного ладу.

НЕ ВІЛЬНО ЗБИРАТИ НАВІТЬ КВІТІВ НА ОЛІМПІ.

Грецький уряд видав декрет про створення резервату з гори Олімпу та верху Парнасу. На збочі гори Олімпу не вільно селянам управляти землі, а туристам не вільно збирати навіть квітів. Не вільно полювати на цих теренах. Гора Олімп згідно з традицією, освячено леґендами, залишиться в дикому стані.

ЗА СФАЛЬШУВАННЯ ЗАПОВІТУ.

Окружний суд у Станиславові засудив Марію Ярощукову на пів року вязниці, а її трьох спільників по 8 місяців вязниці за сфальшування заповіту чоловіка Ярощукової. Ярощук одружився в 1935. р. з вдовою Марією Козьолкевич, старшою від себе 20 років, яка записала йому більшу частину свого маєтку в Бучачі. Два роки пізніше Ярощук утік від своєї жінки і в липні 1937. р. скінчив самогубством у Перемишлі. Незадовго по трагічній смерті свого чоловіка Ярощукова предложила до суду в Бучачі заповіт того змісту, що її чоловік записав перед смертю поле, яке дістав перед шлюбом від своєї жінки, її синові Евгенові. Суд ствердив, що Ярощукова сфальшувала заповіт свого чоловіка, а своїм спільникам заплатила відповідну квоту грошей за те, що вони підписалися на заповіті як свідки.

СЕМИЛІТНЯ ДИТИНА ЗАСТРІЛИЛА МАМУ.

В селі Плавній, пов. Тарнів, трапився такий трагічний випадок: Селянка Г. Бобіш пішла доїти корови. Користаючи з відсутности батьків, семилітній син Станислав узяв набиту стрільбу. Маніпулюючи стрільбою, хлопчина пішов до стайні, де розлягся стріл, і вбив маму. Лікар ствердив уже смерть Бобішової.

СЕНЗАЦІЙНА АФЕРА В ЛОДЗІ.

Поліція арештувала інспектора праці в Лодзі, Шумського, і секретаря інспекторату, Жарського, за зловживання влади. Арештовані були у змові з промисловцями і за великую винагороду поладнували страйки робітників з користю для промисловців. У звязку з цією аферою поліція арештувала бувшого інспектора праці, Павловського, в Заверцю і відвезла його до Лодзі. Крім того арештували кількох промисловців.

36 ГОДИН НА ДЕРЕВІ ЗО СТРАХУ ПЕРЕД КРОКОДИЛЯМИ.

Шведський природник і подорожник Ольф, який перебував від довшого часу в португальській Ґвінеї, пережив дуже немилу пригоду. В часі полювання на райські птахи напав на нього великий крокодиль. Природник не мав при собі ніякої зброї, крім малокалібрового штуцера, тому мусів сховатися на дерево. Одначе крокодиль не покидав дерева, а небаром прилучилися до нього ще кілька крокодилів. Учений просидів на дереві 36 годин. Щоб зо змученя не впасти на землю, привязався до дерева поясом. Це виявилося спасенням, бо в ночі зморив його сон. Пасок урятував його від жахливої смерти.

ЩО РОБИТИ, ЩОБ ДОВГО ЖИТИ.

Найстарший мешканець Китаю, Шенґфейлюнґ, покінчив недавно 135 рік життя. Коли його запитали, що треба робити, щоб можна було так довго жити, старий китаєць відповів, що воно ні таке важне, ні таке таємниче, якби на перший погляд здавалося. Отже старий китаєць каже, що він ніколи у своїм життї нічим важно не зажурився й не брав „події, яка моглаб його вивести з рівноваги. Його наймолодший син має тепер 78 літ, одначе всі, котрі його бачать, кажуть, що він не має ще навіть 50. Старий китаєць заявив, що його син кермується такими самими засадами, що й батько, тому теж старий ворожить і йому довге життя.

БУЛИ БИ ПОХОВАЛИ ЖИВУ ДИТИНУ.

В містечку Матвієво, пов. Ковель, трапився такий незвичайний випадок. Батьки мірквали, що їхня дитина померла, і почали приготовлятися до похорону. Несподівано дитина поруш илася. Батьки покликали лікаря і тоді виявилося, що дитина попала в летарг.

ЗНАЄ 290 МОВ.

У Штутґарді працює в радіостанції небуденний мовознавець Г. Шульц. Його батько знав 12 мов, а вуйко 20. Г. Шульц знає 290 мов. Італійські мови почав учитися, коли йому було 9 років. У 10 році життя почав учитися мов французької та анґлійської. Як 15-літній юнак студіював уже мови групами по 10 або 15 на раз. На його думку, найважче опанувати ріжні індійські наріччя. Також трудно вивчити мови ескімоську, мадярську та баскійську.

ПРИСПІШЕНА ПАРЦЕЛЯЦІЯ В ТЕРНОПІЛЬЩИНІ.

В найближчих трьох роках дідичі розпарцелюють 24,000 гектарів землі, на яких повстане 2,960 нових польських 5-гектарових господарств. Крім того влада переводитиме парцеляцію маєтків і проектує створити 4,800 нових самостійних господарств для польських кольоністів.

КАРА СМЕРТИ ЗА ПЕРЕДБАЧЕННЯ ПОГОДИ.

Один знаний англійський правник, що посвятився студіям над історією законодавства в Англії, пізнав завдяки цьому цілу низку забутих старовинних законів. Між іншими він відкрив, що до сьогодні обовязує в Англії закон, який за вороження погоди каже карати смертю.

Цей дивоглядний закон походить із середновіччя. Заборонили тоді передбачувати погоду, щоб це вороження, ділом ріжних ворожбитів і чарівників, не спричинювало паніки серед простолюддя.

Згодом закон цей пішов у забуття. Одначе до сьогодні не видано ще закону, що анулював би його, отже він формально ще обовязує. З цього виходить, що англійський метеорольоґічний інститут робить що дня злочинне діло і заслугує на кару смерти.

ЗА ВБИВСТВО СВОГО ЧОЛОВІКА.

Перед окружним судом у Ченстохові станула Марія Юнг за вбивство свого чоловіка. Підсудна призналася до вини, кажучи, що вбила свого чоловіка тому, що був дуже брутальний і 9 років подружжа було для неї нестерпною мукою. Притім якийсь нещасний фатум переслідує її ще від дитинства. Вона вже кілька разів намагалася скінчити самогубством. Про саме вбивство підсудна зізнала ось-що: вночі встала, натягнула плащ і капелюх та ходила по кімнаті. Опівночі вистрілила пять разів до свого чоловіка, якого важко ранила. В слідстві зізнавала спершу, що це був бандитський напад. Коли ж чоловік помер, підсудна заломилась і призналася до вбивства.

ПРИСУД НА УКРАЇНСЬКОГО СВЯЩЕННИКА.

Станиславівський окружний суд на виїздовій сесії у Калуші засудив на півтора року вязниці з примиренням на 5 років о. Омеляна Лисика з Долгої Войнилівської (тепер у Ходовичах), який написав у метриці „Лебухорський" замість „Лебухорскі".

СЕНЗАЦІЙНА АФЕРА ФАЛЬШУВАННЯ ЗОЛОТИХ РУБЛІВ.

Перед найвищим судом відбудеться сензаційний процес проти ватаги з 7 осіб з Рівного під проводом Миколи Дмитрієвського і Хаїма Школьника. Члени згаданої ватаги виготовили скількість золота в 5 і 10-ти золотих російських монетах-рублях і таким чином здобули кількадесять кільоґрамів золота. Монети зо зменшеною вартістю золота пускали в обіг як повновартісні. Слідство виявило, що організатори хемічної лябораторії, в якій переробляли золоті рублі, сильно розбагатіли і покупили собі у східних воєвідствах по кілька нерухомостей. Суди двох перших інстанцій засудили членів ватаги на заплату високої гривни і на кару до 2 і пів року вязниці. Зпоміж засуджених тільки Дмитрієвський і Х. Школьник зголосили касацію від присуду суду II. інстанції.

ВАРШАВА ЗА НЕГАЙНУ ЛІКВІДАЦІЮ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

ВАРШАВА. — Уся польська преса взиває Мадярщину, щоб вона „в імя людскости" змилосердилася над „бідним населенням Підкарпатської Руси" і дала йому змогу негайно злучитися з Мадярщиною. Вона підкреслює, що такої самої думки є і італійська преса, яка заявляється за те, що Мадярщина має „право й обовязок" зробити порядок на „Підкарпатській Руси".

ПРОТИ „ПОПА ВОЛОШИНА"

ВАРШАВА. — Урядова Польська Аґенція Телеграфічна (Пат) подає, що вся польська преса підкреслює, що такий стан, який тепер панує на „Підкарпатській Руси" не може далі існувати. Пише, що в Карпатській Україні є нужда і голод і „терор попа Волошина". Це останнє відноситься до премієра першого уряду Карпатської України, греко-кат. священика о. Августина Волошина.

УЖЕ ЗГРОМАДИЛИ ВІЙСЬКОВІ СИЛИ.

БУДАПЕШТ. — Мадярські ґазети пишуть згідно, що треба негайно вволити волю „135 карпаторусских громад", які „благають", щоб їх прилучити до Мадярщини. Для їх прилучення уже держиться в поготівлі поважні військові сили, які у відповідному моменті будуть кинені на „Підкарпатську Русь".

„РУСІНІ З НЮ ДЖЕРЗИ".

ВАРШАВА. — Пат подає, що польський міністер справ заграничних Бек дістав депешу від „русинів", що мешкають в Америці, в стейті Ню Джерзі", в якій ті „русини" просять польський уряд, щоб допоміг тим „русинам", що зістали відділені від тих, що „остали при Чехословаччині". І то допоміг в той спосіб, щоб „русини, що є під Чехословаччиною" зістали прилучені до тих, що є тепер під Мадярщиною.

ПЕВНІ ІТАЛІЇ.

ВАРШАВА. — Польська преса пише зо задоволенням, що Італія далі стоїть при Польщі й іще заохочує її змагати до того, щоб мати спільні границі з Мадярщиною.

НІМЕЧЧИНА ПРОТИ СПІЛЬНОГО КОРДОНУ.

БЕРЛІН. — Німецька преса переповнена відомостями про ті неспокої, які вносять у Карпатську Україну мадярські збройні банди. Вона обурена на мадярську пресу, що взиває мадярський уряд вислати військо на Карпатську Україну для її окупації. І підкреслює, що Німеччина не дасть згоди на таку окупацію.

РАДІО В РОБОТІ.

ВІДЕНЬ. — Віденська радіовисильня веде завзяту боротьбу з Мадярщиною у справі Карпатської України. З Будапешту відповідають також через радіо. Віденські авдиції взивають чехів і словаків, щоб стали до допомоги українцям у їхній боротьбі з мадярським наступом.

У ЛЬВОВІ НЕСПОКОЇ.

ЛЬВІВ. — Ізза неспокоїв, які панують у Львові, припинено науку у львівській політехніці.

СОВЄТИ БЕРУТЬСЯ РЯТУВАТИ МОРАЛЬ МОЛОДІ.

МОСКВА. — „Комсомольская Правда" нарікає на виховану під Совєтами молодь. Пише, що хлопці поводяться по простацьки, а дівчата неморально. Завертає молодь до тих часів, коли дівоча чистота вважалась честю. І є проти джезового божевілля, яке обхопило совєтську молодь.

РОБІТНИЧІ НЕСПОКОЇ В ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ. — Яких 5 мільйонів французьких робітників готово вийти на страйк, бо не хочуть погодитися з новими розпорядками про знесення 40 годинного дня праці.

„ВОГНЕМ І МЕЧЕМ".

БЕРЛІН. — Орган німецької тайної поліції заповідає, що якщо „демократії" не заберуть собі жидів з Німеччини, то вони будуть винищені в Німеччині „вогнем і мечем".

ВИЯСНЯЮТЬ, ЧОМУ МСТЯТЬСЯ.

БЕРЛІН. — Д-р Ґебельс, міністер пропаганди, розпочав серію протижидівських віч, яких має бути 1,500. Казав, що жидів покарано великою гривною тому, щоб вони не думали, що Німеччина слаба. Бо те, що Німеччина не покарала жидів за вбивство німецького дипломата Ґустльофа в Швайцарії, „інтернаціонале жидівство" толкувало собі як слабість Німеччини. Так говорив Ґебельс, додаючи, що жиди ще тепер посідають у Берліні 60% усіх нерухомостей міста та мають в Німеччині капіталу на суму 8 біліонів марок. Пропорціонально, казав Ґебельс, жиди в Німеччині мають чотири і пів разів більше маєтку ніж „арійці".

"SVOBODA" (LIBERTY).
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з англійською частю):		Friday's issue (witr Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзи Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

"ПРАВДА О ПОЛЬСЦЕ"

Під таким заголовком була поміщена передова стаття в нюйорськім польськім щоденнику „Нови Свят" з 22. листопаду 1938. Написана вона безпосередньо по величавій українській протипольській манифестації в Ню Йорку, підчас якої сотні таблиць і живі образи вказували на польські варварства. А крім того, як відомо, розкинено там американцями тисячі брошур, у яких виказано польські вандальства, зокрема ті, що відносяться до нищення українських церков. Згадана польська ґазета пише, що такі протипольські демонстрації будуть і по інших американських містах, де живуть українці. Будуть вести, пише вона далі, протипольську пропаґанду, а Польща буде без — оборони. І то тому, що нема доброго польського пропаґандного бюра, яке могло би подати американцям „правду про Польщу".

Та „правда" малаб у цьому випадку виглядати ось як: Домагання українців мати свою власну державу з 45,000,000 українців, це не є, як пише „Нови Свят" українська ідея, а тільки „Гітлерівська Ідея Великої України" що обіймалаб українців, що мешкають у Польщі на Закарпатті й під Совєтами. Українці, пише та ґазета, не мають своєї власної політики, а тільки були і є знаряддям чужої політики, а український рух не є природнім рухом, а тільки штучно піддержуваним. Бо „карпаторусини" не є, не були і не хочуть бути українцями, а українці в Польщі не хочуть мати нічого спільного з українцями під Совєтами і навпаки, українці під Совєтами не хочуть мати ніяких звязків з українцями в Польщі.

Ось так малаб виглядати „правда про Польщу", яку малоб голосити те нове польське пропаґандне бюро, за яке побивається п. П. Йоллес, жид зо Східної Галичини, що як польський діяч і редактор вщіплює в Америці в польську іміґрацію польський патріотизм у такім виді, як його розумів маршал Пілсудскі. Ось таку він нам заповідає пропаґанду за „правду про Польщу", не згадуючи ні одним словом за те, проти чого велася українська манифестація, себто за ті злочинства, яких допускається Польща на українцях, на українських читальнях, кооперативах, шпиталях і церквах.

Дай Боже, щоб таке польське бюро чимскорше повстало. І то тут в Америці. Бо тоді доперва буде нам лекше розоблачити польську брехню, подавану поляками як „польську правду". Тоді доперва і тут в Америці пізнає американський свободолюбний світ, яку ганебну ролю відграє сьогодні Польща супроти українського народу, змагаючого до нічого іншого, а тільки до волі й свободи, до того самого, що вдалося Польщі по війні вижебрати від аліянтів, а за що тепер український нарід гине під Совєтами, в Польщі чи деінде — міліонами, бо волі не вижебрує, а за неї бореться.

ВТРАЧЕНИХ ЗЕМЕЛЬ НЕ ЗРІКАЄМОСЯ...

„Нова Свобода", одинокий тижневик Карпатської України, що виходив передше в Ужгороді, а тепер виходить в Хусті, пише про страшний удар, який завдано українському народові, коли прилучено до Мадярщини Ужгород, Мукачево і Берегово. Пише, що „сумно про це сповіщати наших читачів", та:

„...одно є для нас утіхою, це власне те, що боротьба за нашу дорогу Батьківщину не скінчилася. Наш прапор боротьби є піднесений, тримає його міцна рука нашої хороброї армії та всього свідомого народу, що щойно почав будувати свою власну державу, щоб забезпечити щасливе життя для селян, робітників і всіх синів нашого обездоленого народу. З непереможною вірою в нашу правду й остаточну перемогу ми мусимо стояти зєднаними лавами під проводом народньої влади на чолі з премієром А. Волошином, яка нас виведе з тяжкого стану та забезпечить життя всіх громадян на тій землі, яка полишена міжнародніми договорами. Жили ми довгі століття в горах, але й тепер будемо жити.

„За рік—два будемо мати нові міста, залізниці, шляхи та свою свідому інтеліґенцію, яка орґанізує нарід для дальшої боротьби за свою незалежність. Бо свобода українського народу є найдорожчий скарб, що його дає нам земне життя. За ту свободу вмирали наші сміливі вояки, за ту свободу в минулім клали свої голови наші лицарські предки.

„Втрачених земель ми не зрікаємося, не полишемо свого народу на поталу ворогів, які хочуть знищити нас.

„Голову вище, український народе! Хай сьогоднішня поразка не пригнобить нас, хай не посіє зневіри та розбрату! Стіймо як один під нашим жовто-блакитним прапором, який нам віщує кращу долю".

У. Н. СОЮЗ І МОЛОДЬ

Переживаємо бурхливі дні, коли вся увага української іміґрації звернена на події по тамтім боці океану. Тому і не диво, що активність молодих Союзовців не впадає нам в очі. А вжеж вистарчить заглянути до Юкрейнієн Віклі, щоб побачити зміну в наставленні молоді до У. Н. Союзу. Коли рік тому про Союз рідко коли була згадка, то тепер майже половина Юкрейнієн Віклі присвячена орґанізаційній діяльности молодих Союзових членів.

Минуле літо відзначилося спортовою акцією У. Н. Союзу. Пятнацять спортових дружин, по ріжних осередках нашої іміґрації, змагалися в бейсбол і сафтбол під іменем У. Н. Союзу. Бейсболова Ліґа У. Н. Союзу, створена спортовими клюбами з Ню Йорк, Нюарк, Філядельфія, Мек Аду, Централія, і Вілкс-Бери, працювала ввесь сезон успішно і дала початок до нової ділянки У. Н. Союзу. Від тепер у головній канцелярії У. Н. Союзу буде пишатись на виднім місці прекрасний трофей, що його виграла спортова дружина з Вілкс-Берри.

Діяльність Союзової Молоді не є обмежена спортом, бо ось старанням молодих відділів з Ню Йорку і Ню Джерзі влаштовується в Нюарку на днях 26. і 27. листопаду Перший Здвиг Молоді У. Н. Союзу. Отсе перший раз збирається молодь, щоб закріпити в собі почуття єдности і солідарности, і тих ідейних прикмет, що зробили У. Н. Союз українською національною твердинею. Завершенням здвигу буде відсвяткування Першого Листопаду концертом.

Як бачимо є помітне загальне посилення активности молоді по відділах У. Н. Союзу. І з цього треба дуже радіти; бо молодь здобуває собі працею значіння в орґанізації. Старше покоління повинно тепер додати заохоти до цеї праці. Моральна піддержка і признання старших Союзовців. Я певен, що молодь те все дістане.

Г. Герман.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ВІЙНА ПРОТИ МАДЯРІВ ТОМУ 90 ЛІТ І УЧАСТЬ У НІЙ УКРАЇНЦІВ

(6)

До Нового Санча приходили вістки, що шариська округа, в якій жило тоді 60 тисяч українців, мала дати 15,000 новобранців, частину до новозмобілізованих 50,000, частину до давно наказаних 200,000. Люди втікали в ліси, а де можна через границю. Та кого лише мадяри зловили, того під баґнетами в рекрути відводили. Двом українським селам, із котрих в однім тому два роки половина народу вимерла з голоду, наказали дати 36 рекрутів. А що люди повтікали, то мадяри **священика, чесного русина чікошами (пастухами, тоді на вояків перетворених) хотіли зловити та в рекрути віддати. Та і йому пощастило втекти до Галичини.**

Ледви козаки появилися на границі, мадяри оставили свої табори під Сводником, Бардієвом і Куруцом, а самі повтікали до Пряшева, де розложились із 20,000 війська і 20 гарматами коло Капушан, Демятим і Шебитом. І полк Дембінського утратив був відвагу. По лісах скривалось повно дезертирів, а й інші бажали якнайскорше дістатися додому.

Чого вимагав комісар-перекінчик.

Кошутівським комісарем на Шариську землю іменували були Осипа Яковича русина-перекінчика. Він підбунтовував наш нарід і священиків усякими способами, щоб переходили до Кошута. Видав приказ, щоб 1) від 27. травня 1849 року починаючи що неділі і четверга три тижні богослуження правили і в проповіди нарід проти цісаря бунтували, 2) в усі дзвони дзвонили, 3) при виставленні Найсвятіших Дарів відчитували молитву, уложену самим міністром, що розсіяні приходять, щоби свободу, незаліжність і віру нашу викорінити, 4) нарід у неволю зі собою забрати, 5) церкви, престоли повалити, старців і дітей повбивати, жінок безчестити і ін., 6) на 6. червня приказували загальний піст, 7) перед неприятелем, себто росіянами і австрійцями нарід мав утікати на одну і більше милю від границі в глибину краю, 8) приказував загальне повстання в одному дні; тоді всі єпископи та священики мали в ризах із хрестами в руках вести нарід у бій. Ввесь нарід, старі та молоді, чоловіки та жінки, все що живе, руки й ноги має, піде за священиками.

Прихід російських військ. — Російське військо у Львові.

На основі умови між австрійським цісарем і російським царем Миколою, Росія згодилася дати підмогу для здавлення мадярського повстання.

З кінцем квітня 1849 російські війська перейшли ґраницю в 4-ох місцях: один відділ із Волощини до Семигороду, другий з Молдави через Буковину, третій через Львів (30 тисяч війська) і Дуклю, четвертий через Краків на Братислави.

Перший відділ російського війська переходив через Львів 13. травня 1849 р. Був це Вознесенський полк лянсієрів. Розтаборився в городі Ябловського на Новім Світі. В 2. год. передефілювали москалі перед ґенеральною командою. Тисячі львовян вийшли на вулиці міста, щоб побачити чуже військо. Поляки говорили, що то не москалі, а поляки. Поправді це були москалі. Як маширували, то напереміну співали і грали. Кожний російський полк віз із собою на дводишлевих возах усе, потрібне, а на великім возі воєнну церкву, себто престіл, при якім військовий священик відправляв Службу Божу.

Головна кватира російського війська стояла в Дуклі. Росіяни довідалися, що в Земпську столицю приїхали кошутівські комісарі набрати ополченців. Туди приїхали козаки та без бою забрали кошутівців на коні і вернулись із ними до Дуклі. Військо російське переходило щодня на Угорщину через галицьке село Крампна (в ясельськім повіті) на галицькій Лемківщині. Був там і російський цанр Микола. З причин тих щоденних походів війська в тих сторонах Галичини годі було чогонебудь докупитися. Вівса, сіна годі було дістати за ніякі гроші, бо все закуплено для армії. До того люди мали ще великі шкоди, бо військо, яке переходило, викосило всю траву на царинах і лугах, а що годі було викосити, те кіньми випасли. Так щезла народові нашому вся надія на кращу будуччину, бо в горах, як господар не має сіна, то з підлого свого ґрунту і податку нема защо заплатити.

20. серпня появились на мурах Львова оповіщення-телеґрами, що головний командант мадярської армії Ґеюґей 13. серпня під Віляґошом піддався з більшою частиною своєї армії 40—50 тисяч.

А від 12. вересня 1849 стали вертатися російські війська через Львів до Росії: драґуни (які дійшли були лише до Дуклі), якутські та селибійські полки піхоти (які брали участь у 4-ох битвах) і втратили вбитими та помершими від пошестей багато людей. Тому везли багато возів зброї, що залишилася по померших і вбитих. Військо переходило незадержуючись, а старшини розглядалися цікаво по Львові, допитувалися про всякі історичні та мистецькі памятки і жалували, що місто, хоч гарне завдяки новим будинкам, не має поваги історичної старовини. Не було між старшинами ніодного, що не відвідав би останків Високого Замку. (Порівняймо побут російської армії у Львові в 1914 році, коли то вояки і старшини, українці, викупили в книгарні Наукового Т-ва ім. Шевченка" ввесь наклад „Кобзаря" і інші українські книжки!).

21. вересня 1849 року сповіщали з Відня, що небаром піддасть твердиня в Комарні, головна опора мадярських повстанців. (Комарно на Словаччині, де тепер, у 1938 році йшли чесько-мадярські переговори).

Командант твердині Кляпка поставив внесок на раді, щоб усіх ранених і хорих австрійських полонених (числом 650) з причини недостачі ліків віддати команді облягаючого війська. При тій нагоді почалися переговори в справі здачі Комарна.

Українські добровольчі стрільці.

Під датою 28. вересня 1849 р. команда баталіону українських добровольчих галицьких галицьких стрільців повідомляла **з Кошиць** до Руської Головної Ради у Львові, що **„похід наших стрільців туди зі Львова** відбувся щасливо. Правда, 38 стрільців було по дорозі захоріло, а три померло на холеру, та тепер усі здорові. В поході і тепер поведінка наших стрільців чесна, ніхто на них не жалувався. За це почувався майор і командант баталіона до особливої вдячности Преосвященному Єпископові Григорієві, що їм при переході через Перемишль до серця промовив. Після промови вони одноголосно крикнули „Гура!" за цісаря і батьківщину. Тепер кожний стрілець дістає денно по 14 срібних крейцарів, то має за що поживитися. Здається, що стрільці наші перенесуться з Кошиць до гірських міст Шемніцу".

(Дальше буде).

„НОВІ ГРАНИЦІ"

Таймс з дня 5. ц. м. містить головну редакційну статтю під заголовком „Нові границі" і обговорює в ній віденське рішення. Стаття присвячена у великій мірі Карпатській Україні та українському питанню взагалі"... Населення найдальше на схід висуненої части республики, буде користуватися повною самоуправою, а що воно по національності тотожне з українським населенням в Польщі та в Росії, то його землю на будуче будуть називати Карпатською Україною, а не як досі, Підкарпатською Руссю. Цікаво ствердити, що цю назву вже віддавна вживали в Німеччині. Віденське рішення, як каже наш берлінський кореспондент, дає „райхови" ще й те вдоволення, що в ньому лучиться і шорстка справедливість і задержання німецького впливу в найдальше на схід висуненій станиці, Карпатській Україні..."

„...Карпатські українці мають повне право до самостійного життя, це було обіцяно їм ще двацять літ тому. Але чи зможуть вони дати собі раду без урожайних домів, що знаходилися в полудново-західньому куті їхньої землі і які вони втратили на користь Мадярщини? Цю жмінку горців, їх буде пів міліона душ, лучить із федеративною столицею тільки дуже лиха сітка доріг. Їхня власна столиця відходить до Мадярщини, і це є одним з найбільш сумнівних рішень віденських суддів. Українці мусіли вибрати на свою нову столицю мале й незнане місточко, Хуст..." — (Укбюро, Лондон).

Джовані Діоталеві.

КОРАБЕЛЬ СМЕРТИ

(2)

— То холера, напевно холера, — говорив дехто раз-ураз. Ми зараз усунули мерця, вимили чердак гарячим лугом. Колиж ми кидали мерця у мішок, Каіме поглянув: „Також нема санта мадонни".

Минали дні. Люди не хотіли їсти. А вже заперло дух, як прийшла черга на капітана. Цей відійшов за дві години.

„Стали ми, старші моряки, нараджуватися. Ми могли вернутися. Одначе відповідальність за вантаж? І там нас напевно жде контумація. А що сказали би власники вантажу, як зіпсується? І так ми рішилися їхати далі.

„Також цього нещасника вкинули в море, одначе з деякими почестями. Його переодягли, а Каіме, що був при тому, як його переодягали, сказав: „Боже, той був записаний чортові. Тому помер так скоро".

„Капітан мав витатуований на рамені кинжал і два роги. Ми постановили не причалювати до Сан Пальмас, щоби скорше прийти до мети. Одначе Каімова поведінка стала мене непокоїти та гнівати. Походжав по кораблі так зарозуміло, майже з ніким не говорив і на кожному трупі шукав того свого доказу. Я не розумів того. Одначе я постановив уважати на нього.

„Одного дня пізніше захорів корабельний хлопець і до двох днів помер. Каіме сказав: „Той видержав довше, бо був невинний. Одначе в середині має чорта". І тоді мені прийшло на думку, що чорт то він, саме він, олицетворений Морський Вовк. Я виминав його. Боявся його. Часто я хотів переконатися, чи не має він на голові знаку.

„А ніччю я не міг спати.

„Я провів усі ночі без спання на чердаку, лежучи навзнак, із очима отвореними, навіть як не мав служби. І я все думав про цього грізного чоловіка. Тай колиб це не був олицетворений чорт, то міг би це бути морський розбишака, який так підступно вбивав усіх, щоби загарбати собі корабельі вантаж. А часто як переходив попри мене й мимрив незрозумілі слова, хотілося мені кинутися на нього та вдушити його.

„Одної ночі втратили ми таксамо іншого моряка. Інші вже не сумнівалися, що то холера. Та я говорив собі, що то могла бути та сама отруя.

„Осталося нас сімох, пятьох чоловіків і два хлопці, всі зломані страхіттям останніх днів.

„Найстарший не робив нічо інше, лише пив рум. Був усе пяний. Я їв лише сухарі та стояв майже все біля поруччя, одначе безупину дивився... чи не надходить Каіме. Я не говорив з ніким, лише тужно бажав пімститися.

„Саме, як ми переплили рівник, стрінуло нас іще більше нещастя: не було нітрохи вітру. Хвилі помало зникали, ми плили зо скорістю мурашки. Нараз одної ночі щогли заскрипіли більше ніж звичайно, а потім ми станули, зовсім — серед океану. Колиж помер іще один, нас охопила розпука.

„Тесля, старий, затверділий чоловік, молився на голос, два хлопці що-хвилини вибухали плачем. Ми засвітили світло перед Богоматірю, керманич був увесь час у кабіні з пляшкою руму. Каіме ввесь час накритий коцом. Моя терпеливість вичерпалася.

„Про дальшу дорогу годі було й думати. Чотири моряки та два хлопці, всі людські останки. Треба було лишитися й чекати, чи не перепливатиме невподалеки який корабель. Ми стягнули щогли та вивісили прапор, що ним просять помочі. Це нам, зломаним і виснаженим, заняло цілого пів дня. Ніччю пускали ми ракети, дзвонили в дзвін, прикладали вухо до стіни, чи не почуємо здалека гуркоту якого корабля. Одначе нічого не було видно.

„Два дні опісля захорів інший моряк. Він вився і дряпав нігтями по поруччі. Ми два пішли йому на поміч. Та саме, як ми хотіли підняти його, він випростувався та скочив у море.

„Тепер Каіме біг горішнім чердаком і ревів наче справжній діявол. Було чути його голос: „То чорт, то чорт!"

(Кінець буде).

На клініці.

— Гм, тут треба буде зробити, прошу пані, рентґенівську знимку; щойно тоді будемо знати, що вам бракує.

— Добре, пане докторе, але прошу робити з профілю, бо так я найкраще виглядаю.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Філядельфія, Па. — До жертв на оборону Закарпаття додати: Г. Грищишин $1.

Приятель. — І в нашому народі є багато таких, що ще більш жертвенні. На те були сотки доказів і прикладів у самій „Свободі".

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ЗМІРМОСЯ.

Д-р Вилйем Лайон Фелпс, відомий американський автор і професор, говорив оноді на зборах шікаґовських бизнесменів і професіоналістів про... щоденну ґазету. Можна би припустити, що він певно говорив лише про певні части, відділи, ґазети, як наприклад про оголошення або бизнесові донесення. Тимчасом він говорив якраз про цілу ґазету.

Проф. Фелпс називав ґазету мірилом живучости людини. „Якщо ви" — говорив він, „знайдете для себе щось цікаве на кожній стороні своєї ґазети, то ви є справді живуча людина".

Цим він рівночасно сказав, що людина, котра не знаходить для себе нічого цікавого на кожній стороні щоденної ґазети, не є „живою людиною", себто не знає світа, в котрім живе, на нього не має ніякого впливу й за це не дбає. Хоча їсть і дихає, але властиво в глибшому значінню не живе.

Американець говорив таке до американців, котрі певно читають правильно по кілька ґазет денно. Що сказати би про цих людей, що зовсім не читають?

ЧОТИРИ НАЙБІЛЬШЕ ЗМІШАНІ ЛЮДИ.

З приводу конференції 4 европейських державних мужів, котра була визначена на вівторок цього тижня, а на котру мали прибути: британський премієр і міністер заграничних справ та французький премієр і міністер заграничних справ, каже П. Дж. Филипс, европейський кореспондент „Ню Йорк Таймсу", що це буде конференція 4 найбільше змішаних людей в Европі.

„Від конференції в Мінхені" — каже кореспондент, „події поступали так скоро й йшли в інших напрямках від того, в котрому вони пробували їх накерувати підчас своєї стрічі весною, а потім у вересні".

Може в тому є дещо пересади. Може 4 міністри не є найбільше змішаними людьми в Европі. Припустім, що вони лишень просто змішані в звичайній мірі. Всеж таки й це заслугує на застанову: Якщо змішані є міністри великих держав, що мають доступ до всяких інформацій, як змішаним мусить бути звичайний громадянин!

ТІ, ЩО ПИШУТЬ, І ТІ, ЩО ЧИТАЮТЬ.

Відомий американський історик, Гарі Елмер Барнес, що тепер пише правильно до низки американських ґазет: пригадує, що підчас німецько-чеського конфлікту одні заграничні кореспонденти писали, що чехи готові до війни за свою самостійність, а інші писали, що вони готові уступити Гітлерові. Потім каже:

„Пересічний американський читач (часописів) не має засобів знати, котрий з цих суперечних поглядів відповідає правді, аж поки події не розкриють правди, а це вони часто розкривають неповно".

Так по щирости пише один з визначніших істориків, ґазетярів, а читачам може прийти на думку питання, пощож тоді читати заграничні кореспонденції, коли з них не можна пізнати правди?

ПРАВДА МИМО ЦЕНЗУРИ.

„Причиною цього явища" — каже Барнес, „є те, що в багатьох чужих краях, головно Німеччині, Італії, Японії й совєтськім союзі, всі новинкарські донесення обережно цензурується. Кореспондент мусить уважати й керуватися пропаґандою й цензурою".

Це показує дещо спосіб, при помочі котрого читач може відчитувати дещо правди навіть з викручених цензурою донесень. При читанні всякої вістки, що приходить з країни, де уряд цензурує новинки, треба все брати під увагу ту пропаґандивну тенденцію уряду.

Щоби закрити свої думки перед злобними людьми, славний учений і артист Леонарод да Вінчі записував їх у свої книжочки, пишучи букви долішною частиною вгору й з правої руки до лівої. Перед деякими людьми він справді закрив зміст своїх записок, але не перед тими, що навчилися відчитувати це письмо, уявляючи собі його перед зеркалом, або справді ставлячи його перед зеркало.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ і ОКОЛИЦЯ!

УСІ ЯК ОДИН НА

ПРОТЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ

ПРОТИ ПОЛЬЩІ і В СПРАВІ ДОПОМОГИ КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ

В НЕДІЛЮ, 27. ЛИСТОПАДУ 1938 Р.

В ГОДИНІ 1:30 ПОПОЛУДНІ.

в *Metropolitan Opera House*

Broad and Poplar Streets, Philadelphia, Pa.

ПРОТЕСТ І РЕЗОЛЮЦІЇ ПРОТИ ПОЛЬСЬКОГО ТЕРОРУ НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ

Приняті на масовій маніфестації в Ню Йорку.

Шість тисяч українців, американських горожан, що зібралися по маніфестаційному поході на проти-польське віче в Ню Йорку, в Мангетен Сентер, 19-го листопаду 1938 року, виявили свою радість з приводу врятування Карпатської України для українського народу, ствердили:

1) Те, що Польщі й Мадярщині не вдалося загарбати цілу Карпатську Україну, та що признано українському народові хоч на тім малім клаптику української землі право на самостійне життя, вказує на те, що в Европі настають часи, коли до всіх народів і країв мусить бути застосований національний принціп, якщо має настати спокій, порядок і мирні співжиття між народами.

2) Національний принціп мусить бути також застосований і до 12 міліонів непольських народів і в Польщі, якщо Польща не має стати тим вульканом, якого вибух спричинить загальне безладдя, революцію й війну в Европі.

Український нарід, якого число в Польщі виносить понад 7,000,000, не може й не буде далі зносити польського варварства, яким П о л ь щ а здавлює навіть примітивні культурні й економічні змагання українського народу. Міліони українців в Польщі не тільки не дістали за 19 років польського доневолення якоїсь автономії чи хочби змоги за свої власні гроші мати український університет, але не мають навіть змоги висказати своїх симпатій до українців, що живуть в Карпатській Україні й добилися тепер до того, що мають свою рідну владу. За вияви такої симпатії, польська влада карає український нарід під Польщею т. зв. „пацифікаціями". І так:

а) У Львові зприводу виявів симпатії українців до своїх братів в Карпатській Україні згинуло в половині жовтня 1938 року багато осіб з рук польської поліції, а багато було поранено, хоч ці вияви відбувались у спокійний спосіб. За те саме згинули в тому самому часі з рук польської поліції українці в Стрию та інших містах Східної Галичини.

б) По селах Галичини бушують карні військові експедиції, які вбивають невинних людей, нищать українські просвітні установи, кооперативи в такий спосіб, як це робили подібні карні польські експедиції підчас „пацифікації" в 1930 році, проти якої бурився був цілий культурний світ. Жертвою отої тепер польської „пацифікації" впали наприклад у Львові такі центральні українські фінансові й економічні інституції як „Маслосоюз", „Центробанк", а навіть український шпиталь.

В тих кровавих „пацифікаціях" по українських селах беруть участь такі польські війська: 48 полк піхоти, 53 полк піхоти, 11 полк легкої артилєрії, 6,9 і 14 полки кінноти, 6 полк стрільців та 2,000 спеціяльної поліції, які плюндрують такі оклиці: Райфалова, Дора, Зелена, Пнів, Надвірна та здовж українсько-румунського пограничча в Карпатах

в) Польський уряд шляхом пресової цензури не дозволяє пускати тих відомостей в широкий світ, але вже самі урядові чинники Польщі признають, що є великі розрухи українців та польські репресії, (Декляраця львівськго воєводи Владислава Білика дня 7-го листопада 1938 року).

3) Супроти тих подій, американські горожане українського походження, зібрані на многотисячному протипольському вічу, рішають:

а) Запротестувати перед великими державами, які є відповідальні за створення тепершньої Польщі проти кровавої „пацифікації" українців польськими військами та поліцією,

б) Домагатися права національного самовизначення для поверх 7 міліонів українців, які не визнали й ніколи не визнають права Польщі до панування над українськими землями та їх населенням,

в) Домагатися від великих держав, що відддали українські землі Польщі, щоб негайно створити міжнародню комісію й післати в Польщу для розслідження тих страшних умов, серед яких живуть українці.

4) Зібрані переконані, що ціла Східна Европа мусить бути перебудована основно на національних принціпах, а це значить, що 45 міліонів українців мусять бути визволені й зеднані в одну, вільну Українську Державу.

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ.

КЛІВЛЕНД, О.

Орґанізаційні збори.

Дня 11-го листопаду 1938 відбулися в нас під проводом О. Е. Малицького, секретара головної контролі, в присутности п. С. Паліводи головної радної У. Н. С., орґанізаційні збори, на котрі явилися місцеві урядники і члени з відділів: 15, 102, 112, 251, 260, 291, 334, 336, 358 і 364.

Головний реферат виголосив головний рекордовий секретар п. Д. Ґаличин, котрий рівнож давав вдоволяючі відповіди на всілякого роду запити присутних урядників і членів УНС вище згаданих відділів, та пояснив справу заходів Екзекутиви і уряду У.Н.С. щодо спортових дружин, стипендій, „Свободи", „Юкреніен Вікли" і т. п.

Орґанізатор Стейту Огайо, п. В. Загаєвич говорив про користи, які дає членам У.Н.С. і порівнював інші подібні орґанізації та асекураційні компанії. Потім обговорював праву дальшого орґанізовання членів до У.Н.С., а між іншими забрав слово оден зі старших членів і бувший предсідатель Братства св. Петра і Павла від. 102 в Клівленді, п. Сенчина, котрий заявив, що він сам, його жена і 9 дітей, вже тепер дорослих, належать до У.Н.С. і є вповні задоволені. А якби так усі члени належали разом з родинами, то членство в У.Н.С. що найменше подвоїлосьби.

П. Ґаличин в кінці пояснив, що **від. 15 має 17 членів, від.** 102—385, від. 112—198, від. 251—156, від. 260—72, від. 291—232, від. 334—153, від. 336—149, а від. 364—303 і просив, щоб кождий відділ постарався про більше число членів, спеціяльно молоді, щоб досягнути до кінця сего року бодай повних 33 тисяч. Відтак усі присутні приобіцяли працювати в тім напрямі.

Т. Грицей, С. Дольний,
секр. зборів.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. І ОКОЛИЦЯ.

Заклик від протестаційного комітету.

Комітет протестаційного віча проти Польщі і допомоги Карпатській Україні кличе українців з Честер, Бриджпорт, Фініксвіл, Вілмінґтон, Алентавн, Ковтсвил, Кімден, Милвил до численної участи на вічу в неділю, дня 27. листопаду в Метрополитан Опера Гавз, Бровд і Паплар вул., в годині 1:30 пополудні. Всіх учасників просимо явитись на час, бо починати віче мусимо точно.

Жертви від товариств в поміч Карпатській Україні просимо доручити фін. секр. Михайлові Рибакові перед вічем, щоби заощадити часу.

Галя містить 4,000 людей. Вона мусить бути обовязково виповнена по береги. Якщоб так не було, то буде нам сором, що в таку важну хвилю, коли наша справа вимагає вдарити Польщу нашою здисциплінованістю, масовістю і національною свідомістю, ми виказали би перед собою і чужинцями нашу байдужність.

Комітет.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Філядельфійська г р о м а д а лагодиться до великої маніфестації і протестаційного віча, яке відбудеться в неділю 27-го листопаду о год. 2-гій пополудне в Метрополітан Опера Гавз. Постараймось, щоб ця велика саля, яка містить 4 тисячі людей була заповнена по береги, щоб побачили американці, що в нас є сила і що коли заходить потреба, станемо всі одною лавою до великого діла.

На вічу повинні бути всі. Особливо звертаюся до нашого жіноцтва. Це вже стало загально відомим, що відколи існує С.У.А. українське жіноцтво бере щораз активнішу участь в громадськім житті.

Тому і тепер у так важній хвилі не повинно бракнути ні одної жінки на цім вічу.

Страшні річі діються в краю, тяжко знущаються вороги над нашими рідними. Жінки може більше терплять від усіх, бо вони своїм чутливим серцем терплять за себе і за других.

Нашим обовязком є стати в обороні наших сестер і прийти на віче, щоб спільно запротестувати проти всіх кривд.

Взиваються всі відділи С.У.А. з Філядельфії і околиці прийти зо своїми відзнаками в якнайбільшім числі і цим виявити свою свідомість і зорганізованість. Покажім себе гідними цеї гарної назви Союзу Українок і покажім, що ми хочемо бути в союзі з усіми, що змагають до відбудови Великої Української Держави.

О. Штогрин.

УВАГА! МОЛОДЬ І СТАРШІ З НЮ ДЖЕРЗІ, НЮ ЙОРКУ Й ОКОЛИЦІ! УВАГА!

МОЛОДЕЧІ ВІДДІЛИ 240, 287, 171, 397, 399, ПРИ ПОМОЧІ МОЛОДІ ВСІХ ІНШИХ ВІДДІЛІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ З ОКРУГИ НЮ ДЖЕРЗІ И НЮ ЙОРКУ

влаштовують

ПЕРШИЙ ЗДВИГ МОЛОДІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ (FIRST U. N. A. YOUTH RALLY)

в *Douglas Hotel*, 11 Hill Street, Newark, N. J.

НА ЦЕЙ ЗДВИГ ЗАПРОШУЮТЬ ДО УЧАСТИ МОЛОДЬ, ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗУ И НЕ ЧЛЕНІВ. РІВНОЖ ЗАПРОШУЮТЬ СТАРШУ ГЕНЕРАЦІЮ ЯК ГОСТЕЙ.

ДВО-ДЕННА ПРОГРАМА:

СУБОТА, 26. ЛИСТОПАДУ 1938. РОКУ

I. **ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ МОЛОДІ зачнуться в 1-шій годині пополудні.**

(1) **Привіт** — Антін Шумейко, голова комітету здвигу;

(2) **Спільний успіх у будові У. Н. Союзу** — Микола Мурашко, гол. предс. У. Н. Союзу;

(3) **Запомогові користи У. Н. Союзу** — Іван Косбин;

(4) **Культурні надбання У. Н. Союзу** — Марія Анна Боднар;

(5) **Спортова програма У. Н. Союзу** — Григорій Герман — заст. гол. предсідника У. Н. Союзу;

(6) **Яке обезпечення дає У. Н. Союз** — Степан Курлак;

(7) **У. Н. Союз як творча сила** — Дмитро Галичин, гол. рек. секр. У. Н. Союзу. **По рефератах буде загальна дискусія. — Вступ вільний.**

II. **БЕНКЕТ І ТАНЕЦЬ зачнеться у год. 7-мій ввечір,** — відкриє Михайло Борис, голова бенкетового комітету. Тостмайстер Михайло Пізнак. Бесідники: д-р Лука Мишуга; Роман Слободян, гол. фін. секр. і касієр У. Н. Союзу. На бенкеті буде приявний і промовить кілька слів Луіс Адамик, славний американський письменник. Підчас бенкету буде переданий „бейсболовий трофей" У. Н. Союзу дружині з Вилкс-Бери, Па., що здобула чемпіонат на 1938 рік. До танців буде приграваті **українсько-американська орхестра з Пітсбургу, Па., під проводом Честера Манастерського. Вступ $1.75.** — Make reservation in advance with RALLY COMMITTEE at 81-83 Grand St., Jersey City, or 1972 Ostwood Terrace, Union, N. J.

НЕДІЛЯ, 27. ЛИСТОПАДУ 1938. РОКУ

III. ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО — ELKS AUDITORIUM, 925 SPRINGFIELD AVENUE, IRVINGTON, N. J. Початок у годині 5-тій пополудні.

На святі співатиме **Укр. Молодечий Хор з Ню Йорку і Ню Джерзі** під управою Степана Марусевича. Виступить теж Молодечий Смичковий Ансамбль. Сольоспіви виконає Анна Тросцянецька; дует — Г. Ольга Каришин і Текля Паращук; деклямація — Евгенія Калакура. Промови в англійській мові — Михайло Пізнак. Слово до старших — Степан Шумейко. **Святочну промову виголосить д-р ЛУКА МИШУГА. — Вступ 35 центів. — Увесь дохід здвигу призначений на Карпатську Україну.**

УВАГА! ГАРТФОРД, КОНН., И ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ В ГАРТФОРД

відбудеться

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО

ПОЛУЧЕНЕ ЗО СВЯТОМ ГЕРОЇВ

В НЕДІЛЮ, 27. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 27, 1938)

В САЛИ УКР. АМЕР. ГОР. КЛЮБУ, 54 WYLLYS ST., HARTFORD, CONN.

ПОРЯДОК СВЯТА: **В годині 11:30 торжественна панахида в укр. кат. церкві за поляглих Героїв. — Точно в годині 3. пополудні в сали Укр. Амер. Клюбу СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ.** Святочний реферат виголосить позамісцевий бесідник. Концертову програму, получену з солями, дуетами, деклямаціями, виконає **Церковний Хор** під проводом **дяковчителя Похмурського.** — ВСТУП ВІЛЬНИЙ.

Просимо українців з Гартфорд і околиці до численної участи. Пошануймо память героїв бодай раз в рік, і всі спільно відсвяткумо Листопадове Свято.

Комітет.

УВАГА! МЕНВІЛ, Р. АЙ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ТОВАРИСТВО ім.. М. ДРАГОМАНОВА, відділ 181 Українського Народного Союзу

влаштовує

ВЕЧЕРУ З ТАНЦЯМИ

В СУБОТУ, 26. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 26, 1938)

В НАРОДНІМ ДОМІ НА КОМПИЛАЙ ГИЛ.

Початок у годині 6. вечором. — Вступ 50 центів.

Запрошуємо шановних громадян, місцевих і околичних, прийти численно на ту вечеру. Хто прийде не пожалує. За добру забаву ручить — **Комітет.**

УВАГА! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

БРАТСТВО СВ. ВОЛОДИМИРА, ВІД. 130 У. Н. СОЮЗУ

уладжує

ВЕЛИЧАВИЙ ЗАПУСТНИЙ БАЛЬ

У СУБОТУ, 26. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 26, 1938)

B VOLK'S LYCEUM HALL,

218-220 EAST 2nd STREET, NEW YORK, N. Y.

Початок у годині 7. ввечір. — Вступ 40 центів.

На той величавий Баль Братство запрошує всі братні відділи У. Н. Союзу з Ню Йорку й околиці і всіх чесних громадян, де при добірній орхестрі проф. Антошкова й в окруженню своїх людей можуть весело забавитись. Буфет і смачні перекуски під власним зарядом. Тож всі на баль до св. Володимира, від. 130. У. Н. Союзу в Ню Йорку.

За добру забаву ручить — **Комітет.**

УВАГА! РОЧЕСТЕР, Н. Й.! УВАГА!

ЧЛЕНИ МОЛОДОГО ВІДДІЛУ У. Р. СОЮЗУ И ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

дають театральну виставу

ПАН ПИСАР

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ, 831 JOSEPH AVENUE

В СУБОТУ, 26. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 26, 1938)

в 8. годині ввечір.

Молодь запрошує всю нашу громаду прийти й побачити цю веселу штуку в трьох актах. Аматори стараються поставити її як найкраще і сподіваються всіх задоволити так, як останнього разу, коли грали одноактівку „На першій гулі".

У виставі беруть участь: Анна Луцишин, Анна Кравець, Катерина Федьків, Михайло Олійник, Володимир Батрак, Сергій Романко, Петро Оліщук і Іван Цимбаліст.

УКРАЇНЦІ НЮ ЙОРКУ Й ОКОЛИЦІ

Запрошуємо Вас ласкаво ДО СВОГО РЕСТОРАНУ ПІД НАЗВОЮ:

LUCKY OPEN KICHEN

33 — 3rd AVE. (між 9. і 10. вул.) NEW YORK CIT.Y

Маємо свіжі й смачні потрави свого варення й печення.

РЕСТОРАН ВІДКРИТИЙ ДЕНЬ І НІЧ.

Заходіть на снідання, обід, вечеру чи легку перекуску.

За добру обслугу ґарантують 266-

БРАТТЯ І. і А. ҐЕЛЕТІЙ.

ПОЗІР! РОЧЕСТЕР, Н. Й.!

НА ДОХІД ЦЕРКВИ СВ. ЙОСАФАТА

членицї Сестрицтва Рождества Пресв. Богородиці

влаштовують

ПУЩЕННЯ

В НЕДІЛЮ, 27. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 27, 1938)

в 3. год. попол. — Вступ 50 ц. — Вступ лише на танці 25 ц.

Сестриці запрошують українців місцевих і з околиці — і подбають, щоб усі гості були вдоволені.

Добре пише.

Богдан недавно оженивсь і перший раз виїхав без жінки. За кілька днів дістає лист:

„Дорогий мужу, я дуже стужилася за тобою. Скільки разів погляну на твій капелюх, що висить на вішаку, то все подумаю, чому то ти, дорогенький не висиш там?"

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

У понеділок, 14. листопаду 1938. р., помер у Дітройті, Міш., на удар серця член Тов. У. Н. Союзу, відділ 292.,

ПЕТРО ГУТНИК.

Покійний походив зо села Облазниця, пов. Жидачів, Галичина. До Союзу вступив, як мав 35 літ, в році 1922. Помер проживши всього 51 літ і 4 місяці.

Покійний був веселої вдачі. Був карним членом, ніколи не відмовлявся від народньої роботи. Доказом того є те, що при народній роботі постигла його смерть. Давав по можности на народні цілі.

Полишив жену Марію і четверо дітей, з котрих два хлопці є в Союзі, у молодечім департаменті.

Похорон відбувся в суботу, 19. листопаду, при масовім здвизі членства і знайомих. Похований на цвинтарі святого Хреста.

Земля Йому пером!

П. Кізел, секр.

В Амбридж, Па., померла членица Бр. св. О. Николая, від. 276. У. Н. Союзу,

АННА ПРОКОПОВИЧ.

Оставила свого мужа Семена, як нашого предсідника, і 4 дорослих дітей.

Прожила 45 літ.

Походила зо села Урож, повіт Дрогобич.

Похорон відбувся 21. листопаду.

Хай прибрана земля Вашингтона буде Їй пером!

Михайло Фук, секр.

Якби так...

— Я чув, що ти дістав гарну і багату жінку. Кажуть, що має двадцять пять тисяч злотих...

— Переборщують. Я дістав ледви пятнадцять тисяч.

— Дай спокій, нині і то велика сума. А коли ти їх дістав: перед чи по шлюбі?

— Е, якби були дали перед, то я ніколи не був би жонатий...

ПОШУКУЮТЬ ПОСАДИ

ДЯКОВЧИТЕЛЬ, іспитований у Перемишлі, середнього віку, голос баритоновий, диригент хору і концертів, режісер представлень, що проводить теж взірцево діточу школу, шукає посади. Ласкаві зголошення на адресу: 271-6

HARRY MONCHACK,
345 E. Crosier St., Akron, Ohio.

ТАРЗАН СМІЛИВИЙ. (66)

По тяжких зусиллях Бруксові вдалося вилізти на підборіддя ідола, звідки стручали дикуни свої жертви в черево ідола. Біля нього стояв Боб, якому мандрівка по драбинці не справляла таких прикрощів. Оба вони поглянули в отверену пащу ідола і їм дрож пройшла по спині. Вони нагадали собі смерть Бальза. Скоро і вони туди повандрують.

За білими вязнями слідували Каґундо і гурт дикунів. Коли й Каґундо станув на підборіддю він обернувся до товпи і згори приказав їм замовчати. Коли всі зтихли Каґундо виголосив промову: „Великий є наш божок дерев! Великий його жрець Каґундо! А тепер Каґундо, жрець його, доставить божкові свіжого корму. Корму з тіла тих білих людей".

Каґундо попадав в красномовність і захоплювався власними словами. А коли дикуни в часі його короткої мовчанки почали дикими окриками одобрювати його слова, він почав продовжати далі: „Тарзан, демон дерев, погрожував мені, що він міцніший від нашого божка й перестерігав мене, не вбивати білих. А ось я їх вбю, бо сила моя міцніша від сили Тарзана!"

Тарзан сидів високо на дереві й прислухувався тим словам. Він бачив цілу сцену. Та він зразом бачив, що вязні окружені зі всіх сторін сторожами і цей раз не буде так легко їх вирвати, як передтим. Чорні сторожі, памятаючи про останній раз, тримали свої списи готові до удару. Якби Тарзан тепер зіскочив до них, то вони його заколили на смерть.